

Unghästar

Unghästränare Malin Bengtsson, TavelSJö:

"Det är hästarna som har visat mig hur tillitsfulla de är, så villiga att lära. Hästarna har tränat upp min balans och förfinat mina hjälper."

Text: Pernilla Näslund

När Malin Bengtsson pratar om unghästar gör hon det gärna och länge. Med sin erfarenhet och talang att analysera och sortera så ger hon en klar bild av hur hon ser på unghästräning.

"Föreställ dig att du går runt i ditt hem, allt är frid och fröjd och du njuter av tryggheten. Plötsligt kommer en främmande man in och tar tag i dig. Du inser snabbt att han är starkare än du och att det inte tjänar något till att slåss. Han tar dig med, ut ur ditt hus, till en bil. Han säger att du kan vara lugn, att han inte vill dig illa.

Han kör iväg med dig och du sitter bredvid och kan inte göra mycket annat. Det går för fort för att du ska kunna hoppa ut i farten!

Du försöker tala med honom, frågar var ni är på väg och vad han vill men han svarar inte. Han sitter bara alldeles tyst. Han har all makt över dig och du är utelämnad.

Ångesten kryper runt i magen på dig. Ni kör och kör.

Till slut så inser du att det inte är någon mening med att oroa sig. Mannen har uppenbarligen ett syfte och en mening med det här, han uppträder väldigt bestämt och han verkar inte galen. Så din ångest lägger sig lite, och du bestämmer dig för att följa med och se vad det är han vill.

Har ni hört talas om Stockholmssyndromet? Det är nästan samma sak. "If you can't beat them, join them". Du är villig att tro denna främling. Att gå med på att han kanske vill nå ofarligt eller rentav trevligt. Du skulle kunna tänka dig att det kanske kan gå bra det här.

Då händer något egendomligt, mannen börjar svettas. Du ser att han tittar sig oroligt omkring! Vad nu?! Vet han inte vad han gör?! Är du i händerna på en galning? Han börjar köra ryckigt och alldeles för fort. Han gör farliga omkörningar och verkar inte tänka på att det är halt! Han verkar inte veta vad han gör!

Hur känns det?

Malin Bengtsson och Dimma från TavelSJö. – Dimma är fem år och inridningen är i den sista fasen. Hon uppskattar att vi ibland bara har roligt tillsammans, berättar Malin.

Osäkert? Skrämmande!

Kanske kör han i diket. Och du kommer aldrig att lita på en främmande människa igen."

Det Malin Bengtsson försöker säga är att när den unga hästen har "öppnat" sig och visar dig sitt förtroende så är det upp till dig att visa dig värdig. Sviker du hästen kan det ta lång tid att rätta till.

Malin är uppvuxen i Stockholm och har under många år arbetat med islandshästar.

– Allt jag kom över skulle ha sadel på, och för det mesta skulle de också tvingas över någon typ av hinder. Skolan intresserade mig också och jag tänkte läsa vidare. Alla ämnen som innefattade djur var intressant. Beteendevetare, biolog, veterinär och så vidare. Jag tänkte att jag bara skulle jobba lite först, med hästar. Bara nåt halvår eller så, tills jag fick tillbaka studielusten.

Det var så Malin Bengtsson blev hästskötare i Islandshäststallet Genas i Vallentuna utanför Stockholm.

Genas hade turridning, ridläger, hingstflock och avel och Malin fick lära sig rida in unghästar och träna gångarter.

– Jag var fast besluten att lära mig allt. Jag ville träffa mer folk och lära mig mer så jag sökte mig sedan vidare till en annan Islandshästgård utanför Stockholm, Husbyöhn. Jag gick SIF's ridledarutbildning, unghästkurs, avelskurs och grundkurs i hästkänedom.

– Jag gick kurser för Eyjólfur Isolfsson, Atli Gudmundsson, Johan Häggberg, Nina Keskitalo, Ia Lindholm, Jenny Mandal, Johanna Elgholm med flera.

Efter att ha arbetat och bott på Husbyöhn i ett och ett halvt år så ville Malin vidare – och riktningen pekade lika naturligt som självklart mot Island.

Unghästränaren Malin Bengtsson med Silfra fra Hofsstöðum, ett fyraårigt sto, nyligen importerad från Island.

– Jag hade sett annons om en skola på Island, Hestaskólinn. De hade liknande kurser som på Hólar fast ihoptryckt till tio veckor. Perfekt, tänkte jag och for.

– Lärare på skolan var bland andra Olil Amble och Hafliði Halldorson. Huvuddelen låg på unghästräning, men det ingick också en del annat som exempelvis gedingakeppnibedomning. Det var en spännande och omvälvande period, mycket av det jag kunde sattes på prov och jag lärde mig mycket.

Efter den kursen fick Malin jobb med unghästräning på Leirubakki utanför Hella. Där fick hon lära sig helt annat än det hon hittills varit van vid.

– Hästarna var fler och resultaten skulle komma snabbare.

Det var där hon träffade kärleken i dansken Kaare Schwalbe.

– Jag for tillbaka till Husbyöhn och jobbade där ett tag till medan Kaare ordnade jobb åt oss i Danmark på Langtvd stuteri. Vi red in och tränade över 40 hästar där. Det var fantastiskt.

– Jag fick nu användning av erfarenheterna från Sverige och Island. Kaare hade

gått kurs på Island för Ingimar Sveinsson och var entusiastisk att använda metoderna som härstammar från Monty Roberts. Ingenting är så lärorikt som att få träna så många hästar, alla hästar är olika och behöver olika form för träning. Jag utvecklade min unghästräning och använde influenser från bland annat Klaus Hempfling och Benni Lindal.

Trots det idealiska och utvecklande arbetet på Langtvd så började äventyrslusten ta över. Paret Schwalbe/Bengtsson åkte tillbaka till Island.

– Kaare jobbade hos Stebbi på Keldulandi och jag jobbade hos Gulli Jonsson på Stóra Gröf. Hos Gulli jobbade jag med inridning och träning. Tempot var högt och Gulli hade många riktigt fina hästar i träning.

– Nu fick jag chansen att utmana mig själv och lära mig mer.

Så småningom hamnade de i Danmark igen, Malin började hålla ridkurser och de fick sitt första barn Amanda. Det var väl någonstans i den vevan som Malin, efter tio års islandshästräning, började intressera sig för de som satt på hästen.

– Det som slog mig var mängden av

missförstånd mellan ryttare och häst. Jag tänkte att om jag bara kan få dem att förstå varandra så kommer allt gå så mycket bättre.

När Amanda var ett år tog familjen med sig alla nio hästarna och flyttade till Sverige och Norrland. Närmare bestämt Grönåkers Farm utanför Bjurholm.

– Det liknade inte någonting vi tidigare hade gjort. Vi hade ridläger och turridning och jag började åka runt och hålla kurser.

Under perioden i Grönåker höll Malin regelbundet kurser hemma hos Eva Gillison i Tavelsjö. De blev vänner och till slut föddes idén till ett samarbete.

– Vi filade och putsade på våra planer under sommaren 2006, då Kaare och Eva och en mängd frivilliga entusiaster gav stallet i Långviksvallen en rejäl ansiktslyftning.

– Flyttlasset gick i augusti och i september hade Eva, Kaare och jag invigning och ridskolan startade på Islandshästcentrum Norr.

Och i allt detta så hade Kaare och Malin fått sitt andra barn, sonen Alexander.

– Tack och lov så föddes han med en stor dos talomod och har på ett fantastiskt

www.islandshingstar.se

vis accepterat ridkurser, tävlingar och stallgöromål, säger Malin.

I och med flytten av verksamheten till Tavelsjö så menar paret Bengtsson/Schwalbe att de har alla förutsättningar för uppnå sina mål. Detta eftersom anläggningen har plats för kurser, turridning, ridskola och läger. Malin berättar att platsen även är perfekt för unghästträning med alla tänkbara förutsättningar.

Ledorden för deras unghästträning är: Ledarskap, Vilja, Fysisk och psykisk lösgjordhet, Kondition, styrka och balans samt Samspel.

– Vi tränar hästar enligt en helhetssyn. Den bygger på hästens förutsättningar, dess lynne och vilja samt dess fysiska hälsa. Vi rider in hästar vid 4–5 års ålder. Grunden läggs med arbete i rundkorall, markarbete och tömkörning.

– Vi lär hästen att balansera sig under ryttare och hjälpernas inverkan. Inridningen skall vara en positiv upplevelse för hästen.

Det viktigaste från början enligt Malin är att etablera ett ledarskap.

– Alla som hanterar hästen hjälper till att antingen befästa människans ledarskap eller skada det. Naturligtvis är det tränaren

uppgift att lära hästen reglerna.

Malin använder gärna olika målande beskrivningar på hennes sätt att träna, hon omsätter det till hur vi människor fungerar för att få ägarna att lättare förstå.

– Det har inträffat att en häst lyssnat och inte haft några problem med ledarskapet under inridningen. När ägaren sedan kommer och ska hämta hästen testas den ägarens ledarskap, troligtvis genom att försöka flytta på sin ägare. Oftast lyckas de och genast får hästen ett oroligt uttryck. "Vet du inte vad du gör? Skynda då och släpp ut mig i hagen till dem jag litar på!"

– Vad betyder det då från hästens synvinkel? Man kan jämföra det med tonåringar, osäkra och i enormt behov av bekräftelse och trygghet, även om det inte alltid ser ut eller låter så.

– I en grupp ungdomar kan tillhörigheten vara viktigare än allt annat. Om det så gäller att ha de rätta skorna, de trasigaste jeansen eller en viss åsikt. Att vara ok och att vara med, accepterad, det är viktigast.

– I en flock hästar, och då särskilt av de raser som inte är manipulerade av människan utan som är nära sitt ursprung som exempelvis islandshästen, gäller samma

regel. När samhörigheten är så viktig då måste det finnas någon som bestämmer, annars vet inte individerna hur de ska göra för att passa in.

– I hästflocken finns naturlig orsak till gemenskapen, att hålla sig undan rovdjur, att hitta bete och vatten och så vidare.

– Resultatet blir detsamma, du står där med din unghäst, som till det yttre verkar okoncentrerad, fräck, otålig och ohysad. Det gör dig irriterad och arg och det påverkar ditt agerande negativt. Hästen, som innerst inne är osäker på dig och på situationen letar efter någon den litar på. Kanske gnäggar den efter flocken.

– Du måste bevisa att du förstår hästen, att ni talar samma språk, och du måste bevisa dig värdig. Då kanske hästen börjar lita på dig och då har du etablerat ledarskap.

– Jämför med tonåringen, så länge han tror att du inte förstår hans situation kommer ditt prat att vara betydelselöst.

Malin förklarar att det finns hästar som är så trygga i sig själv att de inte hamnar i konflikter.

– Då är det lätt, du får ledarskapet automatiskt och det är upp till dig att bevara det!

Ridning är vår specialitet

Eyjólfur Ísólffsson Huvudridlärare

Sista anmälningdag är 1 Juni

Hólaskóli, universitetet på Hólar

Hólar í Hjaltadal

IS-551 Sauðárkrókur

www.holar.is

tel: +354 4556300 - fax: +354 4556301